



Dragostea de viață ce doarme în fiecare e nesfârșită (Dimitrie Anghel)

TEZAU

Foaie a Bibliotecii Academiei Române



Podul peste Dunăre construit de Anghel Saligny

ANUL III, NR.9

SEPTEMBRIE 2022

APARE LUNAR

ANGHEL SALIGNY ȘI ACADEMIA ROMÂNĂ

ZIUA NAȚIONALĂ A CONSTRUCTORULUI

14 SEPTEMBRIE 2022



pag. 2-3

C. BRĂILOIU, D. GUSTI ȘI „ARHIVA DE FOLCLOR

pag. 12

INAUGURAREA BUSTULUI LUI IOAN C. BIANU - UN ACT DE CULTURĂ

pag. 4-5

STATUL ROMÂN MODERN - ÎNTRE PROIECT ȘI REALIZARE

pag. 6-7

CONSTRUCTORUL LIVIU CIULLEY - MĂNĂSTIREA CAȘIN ȘI BISERICA SF. ELEFTERIE DIN BUCUREȘTI

pag. 8-9

SCURT ISTORIC AL PRINCIPALULUI NOD FERROVIAR DIN BUCUREȘTI - GARA DE NORD

pag. 10-11

CARICATURA LUI HONORÉ DAUMIER

Născut la Marsilia în 1808, Honoré Daumier s-a mutat la Paris în 1814, unde a devenit ucenic al litografului Charles Ramelet. Începând cu 1830, au fost publicate litografii individuale de Daumier. Până în 1832, a devenit un colaborator regulat la La Caricature, jurnalul săptămânal înființat în 1830 de editorul antimonarhist Charles Philipon, și la „Le Charivari”, jurnalul zilnic înființat de Philipon în 1832. Philipon a fost forțat să înceteze publicarea „La Caricature” în 1835, din cauza amenzi de cenzură aplicate de guvern acelei publicații, dar Daumier și-a continuat colaborarea cu „Le Charivari” din 1833 până în 1872. În timpul prolificii sale

cariere, Daumier a produs și tipărituri individuale, ilustrații pentru cărți și diverse alte reviste.

Colecția de lucrări ale lui Honoré Daumier din Biblioteca Academiei Române, semnate cu monogramă, sunt caricaturi publicate, în cea mai mare parte, în jurnalul „Le Charivari”.

Carierea lui Daumier a cuprins una dintre cele mai tulburi perioade din istoria Franței, inclusiv Revoluția din 1830, Revoluția din 1848, ascensiunea lui Napoleon al III-lea și Războiul franco-prusac. Prin litografiile sale, el a demonstrat atât talentul său artistic, cât și de comentator politic și social.



General rus părăsind Valahia (după războiul Crimeei)

ZIUA NAȚIONALĂ A CONSTRUCTORULUI -

La puțin timp după inaugurarea podului peste Dunare, ca o recunoaștere a activității sale, Anghel Saligny va fi primit, în anul 1897, în Academia Română. După 10 ani, ca urmare a aprecierii de care s-a bucurat în rândul colegilor săi, va fi ales în fruntea înaltului for. Anghel Saligny a fost primul inginer constructor care ocupa demnitatea de Președinte al Academiei Române, între anii 1907 - 1910, cel mai mare număr de ani în care putea fi ales cineva în această funcție. A fost ales Președinte în ședința Academiei din 18 aprilie 1907 cu 19 voturi pentru, din 23 de votanți (să reținem numărul academicienilor de atunci). Cu acest prilej, Anghel

slabe și lipsurile serviciilor Academiei și a înțeles să ia măsuri de îndreptare și îmbunătățire. Din îndemnul și sub îndrumarea sa, s-au întocmit și votat două regulamente pentru stabilirea răspunderilor și asigurarea stabilității funcționarilor instituției:

- Regulamentul pentru serviciile Academiei;
- Regulamentul fondului de pensii. Iată care erau serviciile Academiei conform articolului 1:

a) Serviciul Cancelariei, în a cărei atribuțiune cad lucrările de cancelarie, registratura, arhiva, corectura publicațiilor, contenciosul, contabilitatea și cassiera;

b) Serviciul bunurilor, în a cărei atribuțiune cad exploatarea și inspectarea moșiilor, pădurilor și

n'avea nici o avere. De aceea nu era nevoie de un director de administrație; dară în cursul timpului această funcțiune a devenit absolut necesară și ea a fost îndeplinită de aproape 25 de ani de domnul Bianu, bibliotecarul nostru, sub răspunderea personală a domnului Sturdza, cu o râvnă care merita laudele și recunoștința noastră. Domnul Bianu, deși numai bibliotecar, este, de fapt, șeful administrației, el este șeful întregului personal și sub direcția lui se preparau toate lucrările. Domnul Bianu n-are formal nici o răspundere față de Delegațiune, de soluțiile și actele pe care i le prezintă, fiindcă nu le consemnează. Am crezut că funcția care s-a născut prin forța lucrurilor

Dunăre până la Cernavodă și apoi la Constanța, iar în 1910 o excursie la salinele de la Slănic Prahova și la exploatarea de petrol de la Bușteni și Câmpina. Anghel Saligny a fost preocupat în acești ani și de chestiunea localului Bibliotecii Academiei. După ce Directorul Administrației, Ioan Bianu, l-a informat verbal pe Președintele Anghel Saligny în privința localului necesar pentru colecțiile care formează Biblioteca Academiei, acesta l-a însărcinat să prezinte în scris situația în prima ședința a plenului. Ioan Bianu, în ședința din 11 mai 1910, citește un raport în care prezintă problema localului Academiei în general și pentru Bibliotecă în special.



Saligny a spus: „cu câteva zile în urmă, mai mulți colegi mi-au propus să primesc a fi ales Președinte. Am răspuns hotărât că onoarea aceasta este prea mare. Acum, că ați avut indulgența să-mi acordați această înaltă onoare, primesc sarcina ce mi-ați încredințat și vă mulțumesc din toată inima, asigurându-vă că-mi voi da toate puterile pentru propășirea acestei instituții, care ne este așa de scumpă. Înțeleg că pentru umerii mei povara este foarte grea și cu atât mai grea cu cât acest post de mare onoare a fost ocupat în anii din urmă de domnul Kalinderu. Voi căuta să merg, pe cât mă vor ierta puterile, pe calea trasată de domnia sa”. Cu calitățile sale de bun organizator și conducător al unor servicii mari, unde atribuțiile și răspunderile trebuiau să fie bine lămurite, Anghel Saligny a văzut imediat punctele

tuturor bunurilor imobile, întreținerea și îmbunătățirea lor;

c) Serviciul Bibliotecii însărcinat cu păstrarea, organizarea și folosirea colecțiilor de cărți, manuscrise, documente, stampe, portrete, monede, etc.

Trebuie subliniat că prin acest regulament s-a instituit pentru prima oară funcția de Director Administrativ. Câteva explicații pentru instituirea acestei funcții a dat Președintele Anghel Saligny în ședința din 20 mai 1909, când a început discuția proiectului de regulament. „Organizarea propusă nu reprezintă nimic deosebit. Toate lucrările sunt încredințate la trei servicii, puse sub autoritatea unui șef răspunzător față de Delegațiune. Domnilor Colegi, la înființarea statului nostru nu exista nici o administrație, fiindcă Academia

și s-a dovedit indispensabilă în decurs de atâția ani trebuie păstrată și reglementată, trebuie determinate atribuțiile titularului, îndatoririle și răspunderea lui. Toate actele de administrație, semnate de Președinte și de Secretarul general, vor fi contrasemnate de directorul administrativ.”

Un element nou pe care Anghel Saligny l-a introdus în întrunirile anuale ale Academiei Române au fost excursiile în țară, după modelul celor practicate la Societatea Politehnică. A dorit să scoată membrii Academiei, pentru o zi sau două, din activitatea lor zilnică, spre a-i duce în țară, să vadă marile lucrări ale vieții celei mari, economice, cu care țara se înzestrea fără încetare și să vadă privilegiile mărețe ale naturii. Astfel, în 1909, organizează o excursie pe

Soluția practică, după dânsul, era următoarea: întreg localul definitiv al Academiei să fie format din trei corpuri - în mijloc localul special pentru Academie, în partea spre Casa Cantacuzino Moruzzi (azi Bulevardul Dacia) să fie localul Bibliotecii, pe partea spre Sfântii Voievozi localul pentru Muzeu”. Se alege o comisie care să studieze această chestiune. Evenimentele din anii următori nu vor permite însă continuarea planurilor gândite. Din din păcate, nici astăzi, după 100 de ani, gândul marilor noștri înaintași nu s-a concretizat, Academia funcționând în sediul realizat în 1898. Vreau să cred că, cu sprijinul guvernului, al domnului ministru CSEKE Attila-Zoltan, studiul de fezabilitate pentru construirea unui local al Academiei, aprobat după 4 ani de CNI, va deveni o realitate,

ANGHEL

cu atât mai mult cu cât toți colegii constructori prezenți aici vor sta alături.

După trecerea celor trei ani, cât Anghel Saligny a fost Președintele Academiei Române, funcționarii acestei instituții i-au transmis lui Anghel Saligny recunoștința ce i-au păstrat-o. Scrisoarea este însoțită de un cuvânt de apreciere pentru activitatea sa, scris de Ioan Bianu - directorul Bibliotecii și Administrației Academiei. Am avut surpriza să găsim aceste documente inedite în anul 2018, în fondul Ioan Bianu (Serviciul Manuscrise-Carte rară, Arhiva Ioan C. Bianu, II ms.5). Iată conținutul scrisorii, însoțit de cuvântul lui Ioan Bianu: „La inaugurarea podului peste Dunăre am mers și eu împreună cu miile de români care alergase în toate părțile țării la acea mare sărbătoare națională, prin care se afirma stăpânirea țării noastre asupra cursului de jos al fluviului mareț, stăpânire pe care nu o mai aveam deplin de câteva sute de ani. Stăteam pe un șlep din jos de feerica și gigantica dantelă de oțel, întinsă deasupra pânzei liniștite a apei și susținută la mare înălțime de câteva rare coloane de piatră subțiri și elegante, care sunt picioarele podului. Toți în jurul meu erau cuprinși de entuziasm și laudau, fiecare în felul lui, pe inginerii români și pe conducătorul lor - toți se simțeau crescuți ca români în fața măreței lucrări, despre care puteau zice „Este a noastră și este făcută de noi”. Când cele 15 locomotive legate una de alta au zburat peste pod cu o iuțea amănitoare, în țipăt ascuțit al fluierelor lor, în urletul sirenelor de de la toate vapoarele și în bubuitul tunurilor de pe țărm, entuziasmul s-a schimbat în delir.

În aceasta instituție, de care mi-a fost și-mi este legată viața, domnul Saligny apăru un om de un fel nou. Văzusem filologii țării la discuții și la argumente, pe care nimeni, cu nici un mijloc, nu-i mai putea urni din convingerea lor; ascultasem oratori care te fermecau cu frumusețea vorbei și cu eleganța frazei lor; scriitorii din pana cărora curgea stilul armonios și eleganța. Toti aceștia gândeau și își îmbrăcau gândirea în cuvinte și fraze, prin vorbire sau prin scriere, ori prin amândouă.

Domnul Anghel Saligny este întâiul care gândește și își exprimă gândirea prin linii. Nu vorbește și nu scrie decât rar și numai când necesitatea îl silește spre a explica altora gândirea sa.” [...] „Deprins cum este cu organizarea și conducerea unor servicii mari, unde atribuțiile și răspunderile trebuie să fie bine lămurite, domnul Saligny a văzut îndată punctele slabe și lipsurile serviciilor noastre, dezvoltate și organizate în mod cam patriarhal și, cu cea mai mare delicatețe, căutând să nu atingă pe nimeni, a adus îndreptări și îmbunătățiri. Îngrijirea sa principală era stabilirea răspunderilor și asigurarea stabilității lucrătorilor.” Un astfel de om a fost înaintașul nostru, Anghel Saligny, și avem de aceea datoria să nu-l uităm niciodată.

Nicolae Șt. Noica Membru de onoare al Academiei Române



Andrei Alexandru - Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării



Marin Țole - secretar de stat, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației



Prof. univ. dr. ing. Radu Sorin Văcăreanu - Facultatea de Construcții din Iași

INAUGURAREA BUSTULUI LUI IOAN C. BIANU

Ioan C. Bianu a fost o figură emblematică a mediului academic românesc, care și-a asumat până la desăvârșire misiunea de bibliotecar, prin mâinile sale trecând sute de mii de volume, manuscrise, stampe și alte tipuri de documente păstrate în prezent în colecțiile Bibliotecii Academiei.

În panegiricul rostit în aula Academiei Române, Octavian Goga spunea: „Stăpân și majordom, a petrecut sub aceste ziduri vechi, adunând cărți de azi și mâine peste o jumătate de secol. Nu există colț pe care să nu-l fi chibzuit, foaie în bibliotecă pe care să nu o fi atins. Numai cine i-a văzut degetele alunecând cu savoare pe pergamentul unui vechi codice al limbii române...numai acela va putea aprecia competența, munca și patima neobositului colecționar al neamului. Sub mâinile lui, dintr-un maldăr de cărți răvășite, după 50 de ani de neîntreruptă priveghere, aproape un milion de volume s-au așezat în rafturile neîncăpătoare ale Academiei”. Cea mai asiduă muncă a lui Ioan Bianu a fost aceea de a aduna în Bibliotecă toate tipăriturile trecutului, dar și pe cele recente ale intelectualilor din diferite domenii, în ideea de a constitui un fond național demn de o bibliotecă pentru studiu și știință. Prin grija lui Ioan Bianu s-au adunat un număr variat de tipuri de publicații: cărți, manuscrise, periodice, stampe, portrete, documente istorice, care

necesitau un sistem de organizare aparte. Astfel, în anul 1901, din inițiativa lui Ioan Bianu și a lui D. A. Sturdza, Biblioteca Academiei a crescut cu aproximativ 50.000 de volume, peste alți trei ani biblioteca cuprinzând 100.000 de volume tipărite, pentru ca, în zilele noastre, mergând pe linia politicii culturale a lui Ioan Bianu, Biblioteca Academiei Române să ajungă la un fond impunător, comparabil cu cel al marilor biblioteci europene. Entuziasmul de care a dat dovadă Ioan C. Bianu a generat multe inițiative. Unele dintre aceste inițiative ar fi întocmirea în 1884, a primului *Regulament pentru Biblioteca Academiei*, care a definit cadrul organizatoric general al acestei instituții și liniile de perspectivă ale evoluției sale, dar și lupta pentru o Lege a Depozitului Legal (1885). Regulamentul prevedea constituirea colecțiilor bibliotecii, organizarea unui sistem de cataloage, impunea normele minimale de catalogare și preciza în mod foarte clar relațiile cu publicul și căile de valorificare a colecțiilor. Demn de apreciere este și profesorul universitar care a îndrumat, cu răbdare și severitate, generații de studenți pe căile nebănuite ale literaturii noastre vechi, dar și încercând să argumenteze logic necesitatea aprecierii critice a literaturii moderne. În același timp, s-a implicat în activitatea de dezvoltare



a Bibliotecii Academiei Române timp de cincizeci și șase de ani, conducându-i destinele până în ultimele clipe ale vieții sale. Toată activitatea sa de cercetare și analiză atentă a literaturii noastre, coroborată cu permanentele preocupări de creștere a fondului academic de carte se vor sintetiza, dezvăluind o altă latură a personalității sale: cea de editor. Interesant este faptul că majoritatea cercetătorilor au luat în calcul în special activitatea sa bibliografică, neglijând sau tratând superficial rolul său în cercetarea și editarea literaturii noastre vechi. Ca principal reprezentant al filologiei românești, Ioan Bianu s-a preocupat de reforma ortografiei limbii române, contribuind la ortografia aprobată de Academia Română în 1904. A promovat cercetarea folclorului inițiind prima serie românească de

publicații folclorice și etnografice. Toate recunoașterile și funcțiile pe care le-a deținut de-a lungul vieții cărturarului Ioan Bianu (membru și președinte al Academiei Române, director al Bibliotecii Academiei Române, profesor universitar, deputat în Parlamentul României) au fost puse în umbra titlului de *bibliotecarul Academiei Române*, singurul pe care îl adăuga după semnarea numelui său. Realizatorul portretului său în bronz, sculptorul Cătălin Dragoș Munteanu este foarte mândru de această lucrare. „Ca să faci portretul cuiva trebuie să-i afli spiritul” spunea, la un moment dat, sculptorul. Și pentru a ajunge la spirit Cătălin Munteanu vede multe, caută să îi descifreze personalitatea, să îi cunoască viața, încercând să se conecteze cu acel personaj.



Sculptorul Cătălin Dragoș Munteanu



Dezvelirea bustului lui Ioan C. Bianu de către acad. Răzvan Theodorescu și Nicolae Noica, directorul general al Bibliotecii Academiei Române

UN ACT DE CULTURA



STATUL ROMÂN MODERN

După înfrângerea otomanilor sub zidurile Vienei la 1683, imperiul lor își începe lunga perioadă de declin, care s-a întins până la începutul secolului al XX-lea.

În anii 1683-1699, sub ofensiva habsburgilor, otomanii sunt nevoiți să se retragă din teritoriile Ungariei și Transilvaniei, care intrau sub administrația învingătorilor. Se deschidea astfel „problema orientală”, adică intrarea Imperiului Otoman într-o criză politică iremediabilă, teritoriile sale fiind disputate de noile puteri europene care se ridicau în acea perioadă:

cerut respectarea vechilor tratate încheiate de domnitori cu Poarta Otomană, prin care aceasta garanta menținerea organizării interne a Țărilor Române. Se mai cerea intrarea celor două Principate sub protecția Austriei, Prusiei și Rusiei, fapt care înlătura posibilitatea intervenției abuzive a Rusiei. Prin Tratatul de Pace de la Kuciuk-Kainargi Poarta acorda scutirea de haraci pe timp de 2 ani, confirma vechile privilegii ale Țării Românești și Moldovei și înlătura monopolul asupra unor produse comerciale. Cu prilejul tratatelor de pace de la

consulatele în Țările Române, prilej cu care forțele românești intră în contact cu acestea, expunându-și doleanțele. Spre exemplu, în 1796 Franța numește primul consul pentru ambele principate, în persoana lui Claude Emile Gaudin, secretarul ambasadei franceze de la Constantinopol, iar la începutul secolului al XIX-lea un consul general la București și un viceconsul la Iași. Într-un memoriu adresat lui Napoleon I în anul 1802, boierii moldoveni cereau autonomia Țării și sprijin pentru înlăturarea regimului fanariot. Mișcarea politică a românilor și presiunea Rusiei au

acesteia. Pentru Principatele dunărene se înlătura protectoratul Rusiei, care constituia un obstacol evident în fața dezideratelor lor. Totodată, nici Înalta Poartă nu se mai putea manifesta atât de arbitrar în relațiile cu acestea. Pentru mișcarea unionistă autohtonă, garanția Puterilor europene modifica scena desfășurării acțiunilor ei. Astfel, în cursul anilor 1856 și 1857, revoluționarii exilați la 1848 au putut să revină în țară și să participe la realizarea unirii în mod direct. Încă de la începutul anului 1857, din inițiativa Partidei Naionale, s-au constituit la Iași și



Imperiul Habsburgic și Rusia. Războaiele împotriva otomanilor au continuat pe întreaga durată a secolului al XVIII-lea, toate încheiate cu înfrângerea acestora și cu pierderi teritoriale.

Majoritatea războaielor antiotomane de după 1750 purtate de Rusia au avut loc pe teritoriul Moldovei și Țării Românești. La negocierile de pace care aveau loc între turci și ruși, reprezentanții Țărilor Române au fost deosebit de activi și au venit cu o serie de cereri privind statutul Principatelor.

În anul 1769, Țara Românească și Moldova au intrat sub ocupație rusă, stăpânitorii considerând că acestea erau teritorii otomane. La tratativele de pace de la Focșani și București (1772, 1773), delegațiile de boieri munteni și moldoveni au

Șistov din 1791, Divanul Țării Românești se adresează delegaților ruși și austrieci printr-un memoriu în care cerea: autonomia și neutralitatea Țării, sub garanția Austriei și Rusiei, să se desființeze obligațiile către Poartă, cu excepția tributului, alegerea domnului dintre reprezentanții stărilor Țării, libertatea comerțului cu vite, stabilirea graniței cu Imperiul Otoman și desființarea raialelor. Erau cereri corespunzătoare nevoilor Țării, dar aveau în vedere și tendințele expansioniste ale Austriei și ale Rusiei. Garanția colectivă a acestora era solicitată tocmai pentru a se putea supraveghea reciproc și a nu permite amestecul uneia fără acordul celeilalte. După Pacea de la Kuciuk-Kainargi, puterile europene introduc

determinat Înalta Poartă să adopte un hatîșerif în anul 1802 prin care se fixa la șapte ani durata domniilor, înainte de expirarea acestui termen domnia neputând fi maziliți decât cu acordul celor două puteri: Rusia și Imperiul Otoman. Se deschidea astfel perioada schimbărilor secolului al XIX-lea care au stat la baza formării statului român modern.

Potrivit prevederilor Tratatului de la Paris din 1856, Principatele Române urmau să-și exprime voința privind organizarea lor viitoare în cadrul unor Adunări ad-hoc. Prevederile Tratatului de Pace nu aveau ca obiectiv realizarea imediată a Unirii Principatelor, dar deschiderea oferită de noua situație diplomatică europeană crea condiții dintre cele mai favorabile înlăturării

București Comitete centrale ale Unirii. De asemenea, și în alte localități muntenne și moldovene se înființează comitete ale Unirii cu scopul de a aduce la cunoștința tuturor locuitorilor programul unionist. În primăvara și vara anului 1857 au avut loc alegeri pentru Adunările ad-hoc care trebuiau să se pronunțe asupra doleanțelor moldovenilor și muntenilor privind viitoarea lor organizare. Adunările ad-hoc au reprezentat unul dintre momentele cele mai de seamă în procesul constituirii statului național român. Ele au prilejuit manifestarea coeziunii mișcării unioniste și au scos în evidență forța susținătorilor Unirii. În ziua de 19 octombrie, Mihail Kogălniceanu a propus să fie adoptate punctele cuprinse în programa mișcării unioniste,

ÎNTRE PROIECT ȘI REALIZARE

definind Unirea ca „dorința cea mai mare, cea mai generală, aceea care, împlinită, va face fericirea generațiilor viitoare... Unirea Principatelor într-un singur stat, o unire care este firească, legiuită și neaparată”. Concretizând, Kogălniceanu a propus să fie votată o declarație prin care să se arate că Moldova era pentru autonomia Țării, pentru „Unirea Principatelor într-un singur stat sub numele de România”, pentru neutralitatea Principatelor și pentru o putere legiuitoare „încredințată unei obștești adunări, în care să fie reprezentate toate interesele nației”. Dacă în Valahia majoritatea covârșitoare a opiniei publice susținea ideea Unirii, în Moldova lucrurile se arătau mai complicate. Partida unionistă, reprezentată de personalități precum Alexandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu, Manolache Costache Epureanu, Anastasie Panu etc. avea în fața ei opoziția separatiștilor moldoveni (Nicolae Istrate, ideologul mișcării separatiste, Gheorghe Asachi, Costache Negruzzi etc.), care doreau menținerea separării, motivându-și opțiunea prin posibila decădere a lașilor și a Moldovei, odată cu mutarea capitalei la București.

Divanul ad-hoc al Moldovei a fost format dintr-un număr de 85 de deputați, aleși în cinci colegii: cler, mari proprietari, mici proprietari, reprezentanți ai orașelor și reprezentanți ai satelor. Componenta Divanului era următoarea: 8 reprezentanți ai clerului, 28 de reprezentanți ai marilor proprietari, 14 reprezentanți ai micilor proprietari, 15 reprezentanți ai populației rurale și 20 de reprezentanți ai populației urbane. Comitetul Electoral al Unioniștilor din Iași a dus o luptă dărză împotriva caimacamilor Balș și Vogoride, care, împreună cu unii consuli ai țărilor care erau contra Unirii, au falsificat listele electorale pentru alegerea deputaților din Divanul ad-hoc moldovean. Noul Divan ad-hoc, aproape în unanimitate unionist, și-a început activitatea la 22 septembrie 1857 în Palatul Ocârmuirii, pe locul în care se află astăzi Palatul Culturii. Deschiderea Divanului ad-hoc a fost anunțată ieșenilor la orele 7 dimineața, prin 9 salve de tun. Prin mijlocul șirurilor de soldați în mare uniformă, așezați în fața Palatului, au trecut deputații, au trecut și cei 15 deputați pontasi, la vederea cărora soldații țărani, încalcând disciplina militară, au strigat: „Traiască deputații noștri!” În ziua de 7 octombrie 1857, Divanul ad-hoc, în urma propunerii lui Mihail Kogălniceanu, votează aproape în unanimitate Unirea Țărilor Române, numai două voturi fiind contra: unul



al deputatului de Putna, Alecu Balș, proprietar de pământ, și celălalt al lui Nectarie Hermeziu, locotenent episcopal de Roman. Comitetului Unirii, înființat la 6 iunie 1856, s-a întrunit apoi într-o formă mai largă la 11 iunie. Comitetul Unirii hotărâse la punctul 2 al jurnalului încheiat cu acest prilej, modalitățile de propagare a ideii unioniste, și anume prin presă,

broșuri și foi izolate, prin „emisari” trimiși în ținuturi, prin adunări publice și petiții pe care urmau să se strângă semnături în favoarea Unirii. Manifestările unioniste au reprezentat metoda cea mai eficientă pentru antrenarea poporului în lupta unionistă. Îndemna venea și de la Dumitru Brătianu, care scria celor din țară: „Strigătul

Unirea Principatelor! Suveranitatea statului român! să străbată munții, câmpiile, văile și dealurile noastre, să umple aerul, să răsune până-n unghiurile pamântului cele mai depărtate, ca lumea întregă să se încredințeze că Unirea este suflarea poporului român, că ea este glasul României!”

Gabriela Dumitrescu

CIULLEY CONSTRUCTORUL - MĂNĂSTIREA CAȘIN ȘI

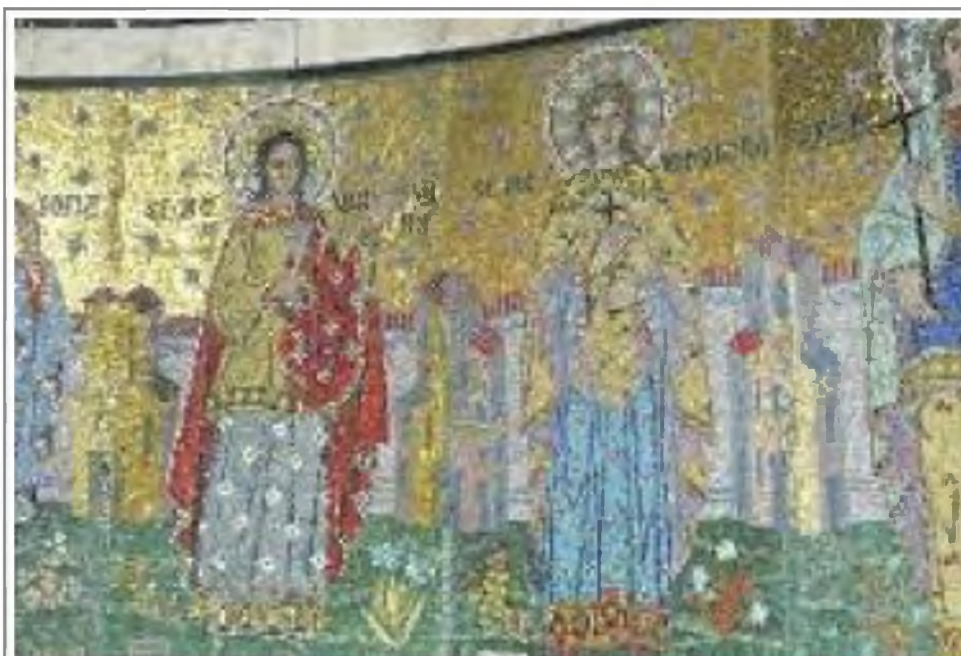
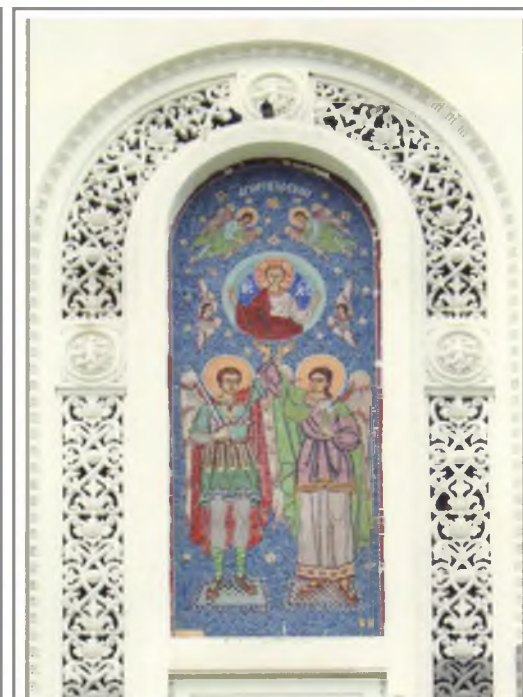
Inginerul Liviu Ciulley a realizat, pe lângă lucrări de construcții majore, și câteva lăcașuri de cult remarcabile. Lui i se datorează clădirea Mănăstirii Cașin și Biserica Sfântul Elefterie din București, pe care a făcut-o după proiectul arhitectului Constantin Iotzu. *Mănăstirea Cașin* Proiectul de arhitectură pentru Mănăstirea Cașin a aparținut arhitectului D. Ionescu Berechet care a făcut și proiectul pentru Biserica de piatră de la intrarea în orașul Sinaia. Biserica parohiei Parcul Domeniilor este așezată la intersecția unor artere mari de circulație și domină întreaga zonă prin monumentalitatea ei.

Inițiativa construirii bisericii a fost luată în 1935, de către un consiliu parohial format din personalități ale vremii, profesori din Institutul Agronomic, în frunte cu Gh. Ionescu-Șisești, scriitorul Vasile Militaru, arh. I. Bălănescu și alții. La stăruința preotului paroh Dumitru I. Manta, fondurile s-au obținut prin donații importante de la Ministerul Agriculturii și Domeniilor și prin subscrieri lunare ale unor familii și instituții.

A fost instituit un concurs de arhitectură; în final, a fost reținut proiectul lui D. Ionescu Berechet, arhitect șef al Patriarhiei Române. Piatra de temelie s-a pus în august 1937, iar în martie 1938 era deja executată structura; terenul a fost dat de Primaria Capitalei.

Executarea lucrărilor s-a atribuit Societății Naționale de Construcții „Sonaco”, condusă de inginerul Liviu Ciulley. Au urmat întreruperi ale lucrărilor, continuate apoi între 1946-1959. Iconostasul de marmură și alabastru, cu icoane din mozaic, a fost realizat între 1952-1959, după proiectul arhitectului D. Ionescu-Berechet, de către artiștii I. Dumitru-Bârlad, Const. Baraschi, Mihai Wagner. Între 1962-1971, s-au executat lambriuri de marmură, cafasul, icoane din mozaic de Murano.

În anii 2002-2003 s-au făcut reparații. Biserica are un plan de baza triconc de mari dimensiuni (42 x 29 m, înălțimea maximă a turlei - 50 m, suprafața de 780 mp), cu absida altarului semicirculară, înconjurată de un portic deschis cu arcade. Peste naos se ridică o turlă mare, poligonală, cu ferestre arcuite și colonete pe fiecare muchie. Alte 4 turluri mai mici, octogonale, tratate similar, sunt înălțate în jurul turlei centrale. Pronaosul este exprimat spre fațada de vest printr-o mare acadă, în centrul căreia este dispus un mozaic amplu cu icoana hramului, înconjurat de un ancadrament ornamentat. La monumentalitatea bisericii contribuie ridicarea ei de la sol pe un pachet de 12 trepte din piatră peste care se înalță pridvorul deschis. Acesta are arcade în plin cintru (cinci frontale și câte două laterale), sprijinite pe perechi de coloane scunde, din marmură albă, ornamentate în spirală sau cu solzi, după modele vechi românești.



Peretele din spatele pridvorului este, de asemenea, placat cu marmură și ornamentat cu icoane din mozaic la partea superioară. Ușile de intrare au basoreliefuli turnate în bronz reprezentând pe Sfinții Petru și Pavel, pe Arhanghelii Mihail și Gavril. Interiorul spațios este înălțat cu turla-Pantocrator. La altar, se remarcă bolțile și pereții care, pentru prima dată în țară, au fost decorate în întregime cu mozaic de Murano. Absida altarului, mult înălțată, pare a fi luminată în verde, în contrast rafinat cu albul



BISERICA SFÂNTUL ELEFTERIE DIN BUCUREȘTI

marmurei cu care este placată tâmpla. Lambriurile înalte de 3 m, ca și pardoselile sunt realizate din marmură albă și roșie.

Mari icoane realizate din mozaic îmbracă pereții la nivelul ochiului. (Din păcate, deasupra lambriurilor, zidurile au rămas încă nefinisate, în cărămidă, acum afumată și întunecată).

Biserica Parcul Domeniilor i-a atras întotdeauna pe vizitatorii cartierului sau pe cei veniți din întreg Bucureștiul și chiar de pe meleaguri îndepărtate.

Biserica Sfântul Elefterie Nou
Când mergi pe malul drept al Dâmboviței, chiar în fața Operei Naționale, către vasta piață Sf. Elefterie, te întâmpină monumentală biserica Sfântul Elefterie-Nou.

A fost construită atunci când vechea biserică Sf. Elefterie, din vecinătate, nu mai făcea față nevoilor spirituale ale acestui cartier al orașului, dezvoltat mai ales după Primul Razboi Mondial.

Biserica este așezată cu absida Sf. Altar spre strada Dr. Lister, cu intrarea dinspre strada Sf. Elefterie, și prezintă o fațadă bine compusă spre scuarul dintre aceste două străzi ce converg în Piața Operei. Despre scurta istorie a construirii bisericii, aflăm din pisania săpată în marmură, așezată în interior, deasupra ușii de intrare:

„... Această sfântă și dumnezeiască biserică, întru care se cinstește și se prăznuiește hramul Sfântului mucenic Elefterie- episcopul Iliricului- și al marelui mucenic Gheorghe, s-a zidit din temelie cu dania binevoitoare a enoriașilor, cu ajutoarele hărăzite de alți binecredincioși creștini și instituții bisericești și de stat și cu purtarea de grijă și sârguința unui comitet de construcție condus de preotul-profesor universitar Mihai Bulacu, parohul bisericii.

... Lucrările, începute la 29 iunie 1935 cu binecuvântarea Patriarhului Miron, când s-a pus piatra de temelie, au fost întrerupte în anul 1940 din pricina celui de-al Doilea Razboi Mondial (1939-1945), când se înălțaseră zidurile și i se făcuseră turlile și acoperișul. ...

Continuarea lucrărilor s-a făcut după război, astfel ca ... la împlinirea a 36 de ani de la începerea lor, la 19 iunie 1971, de praznicul Sf. Apostoli Petru și Pavel, s-a târnosit de către însuși Prea Fericitul Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Române ”.

Unul dintre primii ctitori, în 1935, a fost generalul Ion Georgescu (1884-1956), Cavaler al Ordinului Mihai Viteazul, cu soția sa Smaranda. La ridicarea bisericii a contribuit și Primăria Municipiului București. Planurile de arhitectură au fost întocmite de profesorul arhitect Constantin Iotzu (1884-1962), iar cele de structură de către inginerul Dumitru Marcu. Societatea Națională de Construcții „Sonaco”, condusă de inginerul Liviu Ciulley, a ridicat lăcașul. Tâmpla este sculptată în lemn, de Grigore Dumitrescu și Aurel Obreja, iar

pictura este executată de pictorii Iosif Keber și Vasile Rudeanu.

Din cauza cutremurului din 4 martie 1977, turla-Pantocrator a fost pusă în pericol; pentru evitarea distrugerii acesteia, între 1977- 1983, a fost consolidată, prin grija Consiliului Parohial și cu ajutorul Arhiepiscopiei Bucureștilor.

Biserica are dimensiuni monumentale (36 x 25 m), fiind din aceeași familie cu bisericile: „Parcul Domeniilor”, „C.A.M.- Belvedere” și Mitropolia veche din Târgoviște.

Este de tip cruce greacă înscrisă, având o turlă decagonală pe naos, rezemată pe patru mari arce dublouri, cele de vest și est continuate cu arce în retrageri multiple. În colțurile pătratului circumscris bazei turlei mari, se ridică alte patru turlle mai mici și mai zvelte. Cornișele turlilor urmăresc

conturul arcelor de pe fețele tamburilor. După ce urci zece trepte, ajungi într-un pridvor deschis, mai scund decât restul bisericii, amplasat pe latura vestică; pridvorul are trei arcade în plin cintru, cu arhivele marcate din cărămizi alternate cu zone tencuite,

sprijinite pe coloane din piatră cu capiteluri neobizantine. Un pridvor similar există și pe fațada laterală nordică, spre Piața Sf. Elefterie. Din pridvor intrăm în pronaos, care are, de o parte și de alta, diferite încăperi

destinate lumânărilor (în dreapta), caselor scârilor (către subsol și etaje: spre cafaz și clopotniță), depozitelor și altor cerințe ale bisericii. În naos, câte un șir de arce pe laturile nordică și sudică, cât și unul către pronaos, susțin cele două tribune laterale,

precum și cafazul. Întreaga biserică este îmbrăcată în exterior cu asize de cărămidă aparentă, alternând cu panouri tencuite cu praf de piatră. O friză alcătuită din arce mult alungite decorează partea superioară a fațadelor.

Coronamentul fațadelor dinspre sud, nord și vest rezultă din exprimarea în exterior a semicilindrilor ce alcătuiesc brațele crucii; timpanele lor sunt decorate cu o succesiune de arce în retragere, realizate din cărămidă aparentă, de formate speciale, inspirate după acelea folosite la bisericile bizantine și la bisericile românești din secolele XIV-XVI.

Fiecare timpan este străpuns de câte trei ferestre alăturate; parapetul acestora este format din trei panouri adâncite, două traforate în chipul crucii, iar cel median, închis în acoladă, adăpostind o icoană în mozaic.

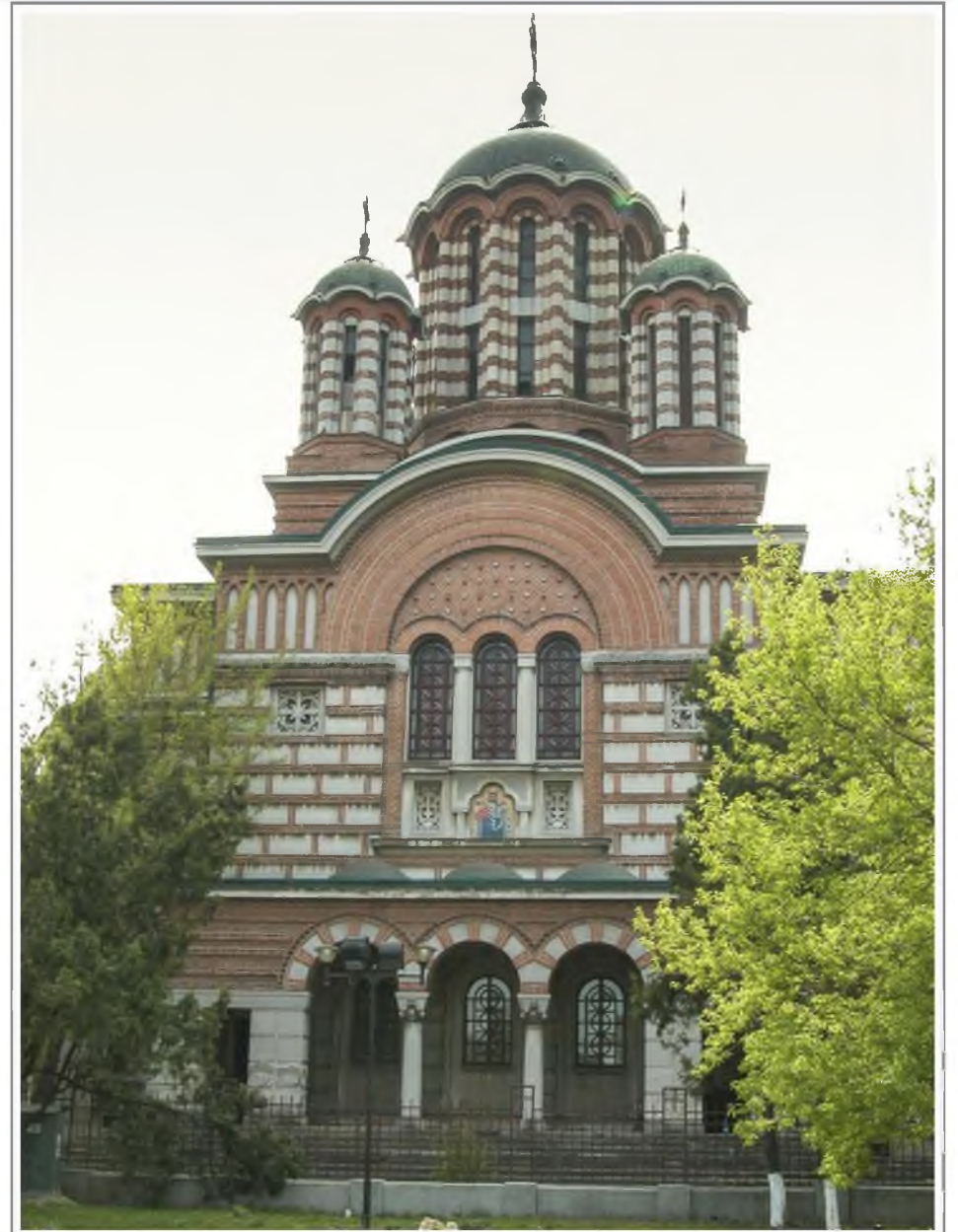
Ferestrele mari, terminate în arc de cerc, sunt închise cu grilaje și vitralii cu desen geometric. Subasamentul este îmbrăcat în piatră de talie. Fațadele exprimă, în exterior, atât împărțirea, cât și structura interioară a bisericii. Cea sudică este în mare parte asemănătoare cu cele de nord și vest, exceptând pridvorul, aici înlocuit cu trei arce decupate în zidărie.

Prof. ing. Nicolae Șt. Noica Membru de onoare al Academiei Române

Ferestrele mari, terminate în arc de cerc, sunt închise cu grilaje și vitralii cu desen geometric. Subasamentul este îmbrăcat în piatră de talie. Fațadele exprimă, în exterior, atât împărțirea, cât și structura interioară a bisericii. Cea sudică este în mare parte asemănătoare cu cele de nord și vest, exceptând pridvorul, aici înlocuit cu trei arce decupate în zidărie.

Prof. ing. Nicolae Șt. Noica Membru de onoare al Academiei Române

Prof. ing. Nicolae Șt. Noica Membru de onoare al Academiei Române



SCURT ISTORIC AL PRINCIPALULUI NOD FEROVIAIAR

Istoria principalului nod feroviar al României a început la 10 septembrie 1868, când domnitorul Carol I a pus piatra de temelie a clădirii. Prezența șefului statului de la acea vreme la debutul construcției semnifică interesul major al autorităților pentru proiect. Terenul pe care a fost construită gara are legătură cu boierul Dinicu Golescu, dar și cu un diplomat și om de afaceri britanic care a influențat aspectul zonei Giulești – Grivița și care, de asemenea, dă numele unui pod-simbol al Bucureștiului, care traversează liniile de tren de la ieșirea din gară. Este vorba despre Effingham Grant, fratele Mariei Rosetti (născută Mary Grant (Magazin istoric, nr. 10/2008). Terenul a fost cumpărat de statul român de la Zoe Racoviță, nepoata lui Golescu și soția diplomatului și inginerului britanic Effingham Grant. Încă din primii ani, Gara de Nord a fost martoră a unor evenimente importante. În 1877 a găzduit primirea țarului Alexandru al II-lea al Rusiei, venit la București într-o vizită oficială; un an mai târziu, se construiește un nou corp de clădire, spre actualul Palat C.F.R. (care, la acea dată, nu exista, acolo aflându-se ateliere C.F.R. Grivița). Acest corp definește imobilul sub forma literei U, gara devenind una de tip terminus, așa cum este și astăzi. Gara de Nord din București, cunoscută până în anul 1884 sub vechea denumire de Gara Târgoviștei, a fost inaugurată la 1/13 septembrie 1872. Chiar de la inaugurare, Gara Târgoviștei a constituit principala poartă feroviară a Capitalei și a țării noastre, contribuind, în mod substanțial, la realizarea României moderne. Momentul inaugural a fost precedat de preocupări deosebite pentru înscrierea Principatelor Române în rândurile țărilor care promovau transportul feroviar. Astfel, încă din anul 1831, Petrache Poenaru, fost secretar al lui Tudor Vladimirescu și, ulterior, inventator al stiloului, fiind la studii în străinătate, a fost primul român care a luat contact cu cea dintâi cale ferată în adevăratul sens al cuvântului, linia Liverpool - Manchester, pe care a descris-o într-un raport trimis la București. La 1 septembrie 1865, Alexandru Ioan Cuza a emis un decret domnesc, fără încuviințarea Camerelor, prin care se autoriza construcția căii ferate București - Giurgiu, de către consorțiul britanic John Trevor Barklay & John Staniforth. Decretul a fost publicat în Monitorul Oficial nr. 199, la 10 septembrie 1865. Această cale ferată, cu o lungime de 70 km, realiza legătura capitalei București cu vestul Europei, prin intermediul serviciului austriac

de navigație pe Dunăre (D.D.S.G. - Erste Donau Dampfschiffart Gesellschaft). În împrejurările istorice cunoscute, finalizarea proiectului nu a fost posibilă decât mai târziu.

Linia București Filaret - Giurgiu a fost inaugurată la 19/31 octombrie 1869. Cu această scurtă linie, începutul era făcut, dar era un început neînsemnat. Țara întreagă avea nevoie să fie servită de o rețea de căi ferate a cărei realizare nu mai putea să întârzie.

Clădirea de călători a Gării Târgoviștei avea o lungime de 93,40 m, avea fațada paralelă cu strada Târgoviștei, era formată din parter și etaj, fiind compusă dintr-un pavilion central străjuit de două turnuri flancate de două aripi laterale. Principele Carol I a efectuat o călătorie, în data de 9/21 iulie 1870, pe linia București - Ploiești, până la râul Prahova, pentru a inspecta lucrările. Putem spune că acesta este primul tren care a plecat din Gara Târgoviștei. Apoi, la 12/24

octombrie 1870, la orele 7.30, Principele Carol a plecat din Gara Târgoviștei pentru a efectua timp de aproape o săptămână inspecția lucrărilor de la București la Brăila, Galați, Tecuci, Adjud până la Bacău. Gara și calea ferată au fost construite de către asociația germană Stroussberg și au fost cumpărate de Căile Ferate Române (CFR) în 1880. În primii ani, gara s-a aflat într-o zonă izolată, însă la sfârșitul secolului XIX în zonă au



Gara de Nord din București



DIN BUCUREȘTI - GARA DE NORD

început să se construiască nenumărate clădiri.

Conform unui plan din 1878, în anul respectiv s-a trecut la o nouă etapă în evoluția Gării Târgoviștei, când s-a construit un nou corp de clădire la capătul stației dinspre ateliere, amplasat perpendicular pe cele două clădiri paralele inițiale. Noua aripă se numea Clădirea pentru sosire și completa forma de U a stației. Din acel moment, Gara Târgoviștei devine o gară de tip terminus, așa cum o cunoaștem și astăzi. Tot în 1878 a fost construită clădirea pentru bufetul gării. Trebuie precizat că pe acest plan din 1878 apare marcat, pentru prima dată, Km 0 (zero) al Căilor Ferate Române, plasat între cei doi stâlpi de susținere ai halei, dispuși inegal, din fața actualului Salon Regal.

Anul 1883 a fost cel în care, în Gara de Nord, a sosit primul Orient Express, Bucureștii aflându-se pe o rută temporară din Paris către Constantinopol. Însă, din 1900, Orient Express mergea pe ruta București-Constanța, de unde pasagerii puteau lua vaporul către Constantinopol.

După Războiul de Independență din 1877, în cinstea glorioaselor lupte de la Grivița, Calea Târgoviștei se redenumeste Calea Griviței. Odată cu inaugurarea liniei Titu - Târgoviște, la 2 ianuarie 1884, apare și adevărata stație Târgoviște, care deservea orașul Târgoviște. Pentru a evita confuziile de tot felul, începând cu anul 1884, Gara Târgoviștei din București își recapătă oficial numele care îi era destinat, Gara de Nord. Datorită numărului mare de pasageri și a trenurilor internaționale care soseau, în 1890 a fost planuită construirea unei gări centrale mai mari. Conform planurilor, gara centrală ar fi trebuit construită la o distanță de un kilometru către sud de Gara de Nord, de-a lungul râului Dâmbovița, la capătul străzii Știrbei Vodă din prezent. În 1893, a fost

realizată o competiție internațională de design pentru construirea stației centrale, premiul fiind de 10.000 de lei. Premiul a fost câștigat de arhitectul francez Alexandre Marcel care a colaborat cu Louis Blanc la realizarea planului. Aceștia au proiectat o gară imensă cu trei domuri din sticlă și oțel. Pe pereți ar fi fost picturi murale cu harta lumii și a orașelor precum Londra, Paris, Roma și Viena. În cele din urmă, proiectul nu a mai fost pus în aplicare din cauza costurilor uriașe și a dificultăților întâmpinate în exproprierea terenului. Ca soluție temporară, Gara de Nord a fost extinsă, fiind construită o nouă încăpere perpendiculară cu vechea clădire.

În 1896, era așteptată vizita împăratului Austro-Ungariei, Franz Joseph I de Habsburg și a împărătesei Elisabeta, cunoscută și sub numele de Sissi, fiind, deci, necesară amenajarea unui salon oficial de primire. Acest salon s-a amenajat în spațiul fostului hol central, unde inițial erau casele de bilete. El a fost decorat cu multă artă, iar la loc de cinste figurau busturile celor doi oaspeți.

După vizita împăratului Franz Joseph, Salonul Regal de primire a fost un element de sine stătător, fiind folosit în multe ocazii oficiale, inclusiv în călătoriile regelui Carol I și ale familiei regale cu trenul. Începând cu 1880, prin trecerea căilor ferate în administrarea statului român, înființându-se Direcțiunea Princiara a Căilor Ferate Române, pentru satisfacerea traficului tot mai sporit, a început să se simtă lipsa de capacitate a Gării de Nord. Studiile au arătat că Gara de Nord, prin amplasarea ei, avea posibilități limitate de dezvoltare. Legat de acest aspect, în anul 1890, inginerul Mihail M. Romniceanu a făcut un memoriu privind necesitatea construirii unei noi gări centrale în București. Terenul pe care se propunea să fie construită noua



Pilonii Imperiali și vederea fațadei Gării de Nord



Întâmpinarea împăratului Franz Iosef în Gara de Nord



Salonul regal din Gara de Nord

gară a fost achiziționat în anul 1893 și era situat pe cheiul Dâmboviței, între bulevardul Elisabeta, Splaiul Independenței și Calea Plevnei, până aproape de actuala stradă Constantin Noica. Acest teren a fost mult timp liber de orice construcție.

La sfârșitul anului 1908, Gara de Nord avea un total de nouă linii, șapte pentru primirea și expedierea trenurilor de călători și două pentru mărfurile de mare viteză. În anul 1920 s-a construit încă un fascicul de trei linii, amplasate în afara halelor, ajungându-se la un total de zece linii de primire/expediere călători. La 25 decembrie 1921, un incendiu a afectat o bună parte din aripa de plecare călători, cu casele de bilete și sălile de așteptare. În

anul 1922, această aripă a fost reconstruită, adăugându-i-se un etaj, clădire pe care o vedem și astăzi. Tot în 1922, s-au mai construit două clădiri.

În anul 1929, s-a dispus întocmirea unui studiu și a unui proiect de ansamblu privind lucrările de extindere și modernizare a Gării de Nord. Ambele materiale au fost definitivite în anul 1930. Pentru a se crea spațiul necesar acestei dezvoltări au fost făcute exproprieri și demolări.

În anul 1937, a început construcția Palatului CFR. Un rol deosebit în realizarea proiectului de extindere a gării l-a avut arhitectul V. G. Ștefănescu, cel care a elaborat și proiectul Gării Centrale.

Letiția Vasilescu

C. BRĂILOIU, D. GUSTI ȘI „ARHIVA DE FOLCLOR”

În 1928, în cadrul Societății Compozitorilor Români, este întemeiată Arhiva de Folclor, de către muzicologul Constantin Brăiloiu, care a avut o contribuție fundamentală la culegerea folclorului muzical românesc. Întemeietorul Arhivei și elevii săi Harry Brauner (primul secretar al arhivei), Ilarion Cocișiu, Emilia Comișel, Tiberiu Alexandru (secretar al Arhivei după H. Brauner) au cules peste 30.000 de melodii (numai 8000 au fost culese până în 1934).

Între 1928-1934 au fost efectuate culegeri sistematice, împreună cu echipele de cercetare monografică ale Institutului Social Român, conduse de Dimitrie Gusti, în Vrancea, Câmpulung Moldovenesc, Țara Oltului, Gorj, Năsăud etc.

În 1931 Constantin Brăiloiu tipărește în revista „Boabe de grâu” (nr. 4) studiul *Schiță a unei metode de folclor muzical*, apărut în același timp și într-o versiune în limba franceză. Prin această schiță, Brăiloiu teoretizează culegerea materialelor, printr-o metodă științifică riguroasă ce prevedea înregistrarea și inventarierea materialului și apoi organizarea fișierului regional și după specia folclorică.

În seria de publicații ale „Arhivei”, Constantin Brăiloiu a tipărit: *Treizeci cântece populare* (1927), *Cântece bătrânești din Oltenia, Muntenia, Moldova și Bucovina* (1932), *Ale mortului din Gorj* (1936), *Nunta la Feleag* (1938), *Nunta în Someș* (1941). Din 1944, odată cu plecarea lui C. Brăiloiu din țară, Harry Brauner este numit director adjunct al „Arhivei de Folclor”.

La 6 aprilie 1949 ia naștere „Institutul de Folclor”, înființat de Harry Brauner, prin unirea Arhivei de Folclor a S.C.R. și a Arhivei Fonogramice a Ministerului Artelor (componentele de bază ale institutului). În aceeași perioadă, Harry Brauner înființează, în cadrul institutului, Orchestra „Barbu Lăutaru”, transferând orchestra de la Sindicatul Artiștilor Instrumentiști condus de naistul Fănică Luca. Printre membrii fondatori se numără și violonistul și dirijorul Ion Luca-Bănățeanu.

În ianuarie 1950, Brauner este arestat și implicat fără vină în procesul Pătrășcanu. Astfel, la conducerea institutului vine muzicianul Sabin V. Drăgoi. În această perioadă, pentru a nu avea doar statutul unui institut de muzică populară, în cadrul lui sunt cooptați mai mulți filologi și folcloriști literari, precum Alexandru Amzulescu, Adrian Fochi sau Ovidiu Bârlea. În perioada 1950-1960 au loc ample campanii de culegere a folclorului în toată țara, de această dată cu ajutorul magnetofonului, care permitea înregistrarea materialelor la o calitate net superioară celor înregistrate anterior pe cilindri de fonograf și discuri de gramofon.



Constantin Brăiloiu ascultându-l pe Dimitrie Gusti într-una din campaniile de pe teren

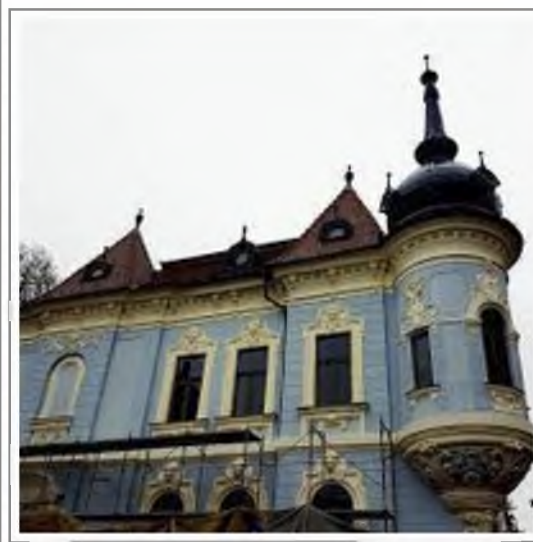
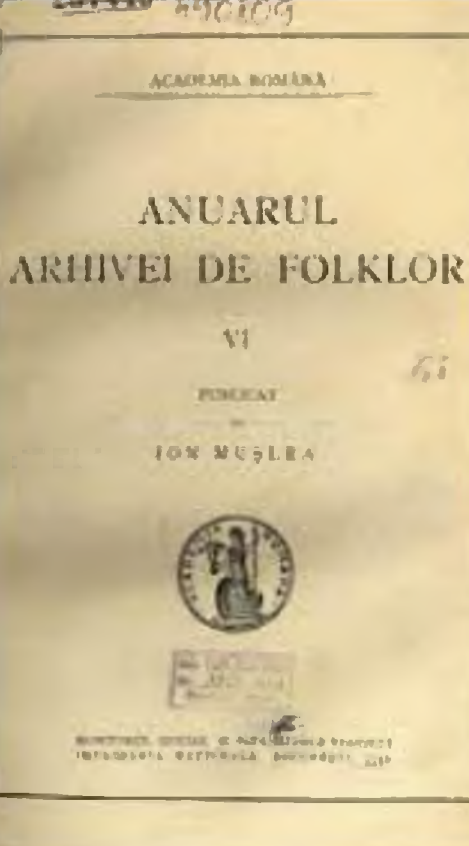


D. Gusti ținând o cuvântare în satul Drăguș -1929

În anul 1962, institutul trece în subordinea Academiei Române. Preocupările privind culegerile de folclor s-au născut în urma cercetărilor monografice de teren din anii interbelici, la inițiativa lui Dimitrie Gusti. Ca șef al Catedrei de sociologie din cadrul Universității București, Gusti a organizat, în anii 1925-1935, împreună cu echipe de specialiști din diverse domenii și cu studenții săi, campanii de cercetare monografică cu caracter interdisciplinar în mai multe sate. Primul sat în care au plecat cercetătorii a fost Goicea Mare, din Dolj. Era în vara lui 1925. Studenții, incitați de seminarul profesorului Gusti, abia așteptau să plece în campanie. După lungi dezbateri privind metoda ce urma să o folosească la fața locului, cercetătorii au cules informații în satul amintit vreme de zece zile. Au urmat Rușețu și Nereju. De-abia în anul următor, în satul Fundu Moldovei s-au făcut pași semnificativi pentru definitivarea metodei de cercetare. Echipele de atunci au fost următoarele: „cosmologică, biologică, istorică, psihologică, economică, juridică, de folclor literar și muzical, estetică, filologie, pentru studiul stănei, familiei, gospodăriei, al problemei femeii, de industrie casnică, de probleme culturale, politică,

administrativă, criminalistică, pentru studiul războiului, al manifestărilor religioase și al cârciumei”, preciza într-un interviu Henri H. Stahl, unul dintre participanții importanți la cercetări (Zoltán Rostás, *O istorie orală a Școlii sociologice de la București*, Ed. Printech, 2001). Au urmat campanii monografice în satele Runcu (1930), Cornova (1931) și Șanț (1935-1936). Dimitrie Gusti nu conducea totdeauna campaniile pe teren, fiind ocupat și cu funcțiile publice și de aceea i-a desemnat pe H. Stahl și Traian Herseni conducători ai cercetărilor monografice, iar pe Octavian Neamțu, organizator.

Din însemnările privind metoda de lucru aflăm că, seara, monografiștii se întâlneau în așa-numita „sală luminată” pentru a trece în revistă ceea ce recoltau și a primi îndrumări pentru următoarele etape. Cu sprijinul material al Fundației Regale „Principele Carol”, în primăvara lui 1936, în numai două luni, s-a construit Muzeul Satului în București. Specialiștii și studenții care participaseră la campaniile de teren au revenit în satele cercetate pentru a achiziționa construcții țărănești (case, anexe gospodărești, biserici, instalații tehnice), dar și obiecte de interior (mobiliu, ceramică, țesături,



Institutul „Arhiva de Folclor”

unelte), tot ce era reprezentativ pentru acele zone. Școala sociologică a lui Dimitrie Gusti a însemnat mult pentru știința românească, dar a stârnit interes și în Europa și chiar în SUA, unii profesori venind la noi să participe la cercetările de teren.

În 1919, D. Gusti a devenit membru al Academiei Române; a fost președinte al Academiei Române (1944-1946), ministru al Instrucțiunii Publice, Cultelor și Artelor (1932-1933), profesor la universitățile din Iași și București.

Oana Dimitriu

TEZAU - Foaie a
Bibliotecii Academiei Române.
Calea Victoriei Nr. 125,
Sector 1, București
COLEGIUL DE REDACȚIE
Redactor șef:
Petre Mihai Băcanu
Redactori:
Gabriela Dumitrescu,
Lorența Popescu,
Oana Lucia Dimitriu,
Luminița Kövari,
Carmen Albu
Tehnoredactare/Prezentare grafică:
Hașegan Ștefan Dumitru
Gabriela Dumitrescu

Tezaur (București)
ISSN 2784 - 062X ISSN-L 2784 - 062X